

ጭ44-2ጫ

ጠቃሚ ምክር “ውሳኔ መወሰን አቃተኝ” ለሚሉ (ካለፈው የሚቀጥል)

3) የጸጥታ ጊዜ ማግኘት

አየሱስ በምድር በነበረበት ዘመን ከሕዝቡና እንዲሁም ከራሱ ደቀ መዛሙርት ተለይቶ ለብቻው የሚሆንባቸው ጊዜያቶች ነበሩት (ሉቃስ 6፥12)። የዝምታን ጊዜ አስፈላጊነት የእግዚአብሔር ቃል ይናገራል (አሳያስ 30፥15)። ጥሩ ውሳኔ መወሰን የምንችለው አዕምሮአችን ጸጥ ባለ አካባቢ በሚሆንበት ጊዜ ነው። ውሳኔ መውሰድ ባስፈለገን ጊዜ ሁሉ ለረጅም ጊዜ ብቻችንን ተቀምጠን ማሰላሰል ያስፈልገናል ማለት አይደለም። በየቀኑ ለምንወሰናቸው ውሳኔዎች ሁሉ ጥቂት ደቂቃ እንኳን ቢሆንም ጸጥ ብለን የምናስብበት ጊዜ ቢኖረን ለምንወሰደው ውሳኔ ይበልጥ ያዘጋጃል። በዓለም ላይ ከፍተኛ ውጤት ያስገኙት ውሳኔዎች ሁሉ በጸጥታ ጊዜ ተወስዶ የተወሰኑ ውሳኔዎች ናቸው። ስለዚህ ውሳኔ ከመወሰናችን በፊት እንደ ሁኔታው አጣፊነትና ጊዜ ማሰላሰሉ ይጠቅማል። ጸጥ ባለ መንፈስና ስፍራ ለማሰብ ጊዜ መውሰዱ የደከመውን አዕምሮአችንን ይበልጥ ያዝናናል። ማንነቱ ያልታወቀ አንድ ጸሕፊ እንዲህ ሲል ጻፈ፦

“ጌታ ሆይ! ጸጥ፣ ዝም ለማለት እንድችል እርዳኝ፤
የልቤ በሃይል መምታት በአዕምሮዬ ጸጥ ማለት እርጋትን ያግኝ፤
ጥድፊያ የሞላበትን እርምጃዬን አረጋጋልኝ፤
ሁከታ በበዛበት የቀን ውሎዬ ውስጥ ከዘላለማዊ ተራሮችህ ውስጥ የሚፈልቀው ሰላምህ ነፍሴን ጸጥ ያድርጋት፤
የአዕምሮዬንና የነርቮቼን ውጥረት በውስጤ ባኖርከው ዝማሬ አስታግስልኝ፤
በዝምታ ውስጥ ያለውን የእድሳት ኃይል ማወቅ እንድችል እርዳኝ፤
ጌታ ሆይ ዝም አሰኝኝ፤
ዘለቄታ ባለው ነገር ሥር ስድጃ በአንተ ዘላለማዊ ሰላም ውስጥ እንዳድግ አነቃቃኝ። አሜን!”

4) በጸሎት መቆየት

ጸሎት ለምንወሰናቸው ውሳኔዎች ሁሉ ጊዜ የማይለውጠው ከፍተኛ መሣሪያ ነው። ውሳኔ ከመስጠታቸው በፊት አንዳንድ አማኞች “እጸልይበታለሁ” ሲሉ ይሰማሉ። በእርግጥ ስለሚወስዱት እርምጃ የሚጸልዩ ከሆነ በጣም ጥሩ ነው። ግን ብዙ ጊዜ ለቀረበላቸው ጥያቄ “እጸልይበታለሁ” የሚል መልስ ሲሰጡ በወቅቱ ፊት ለፊት “እምቢ! አይሆንም!” ለማለት ስለማይደፍሩ የሚሸሹበት ዘዴ አድርገው ይጠቀሙበታል። ጸሎት ለውሳኔ አሰጣጣችን መሠረታዊ ኃይል ነው። ምክንያቱም ጸሎት ወሰን የሌለው ዕውቀት ካለው ጌታ ጋር ስለሚያገናኘን ነው። እግዚአብሔር ዕውቀቱንና ጥበቡን የሚሰጠን የጠየቅነው እንደሆነ ብቻ ነው። “ከእናንተ መካከል ጥበብ የጎደለው ሰው ቢኖር እግዚአብሔርን ይለምን፤ እግዚአብሔርም ይሰጠዋል፤ ምክንያቱም እርሱ ምንም ሳይከለክል ለሁሉም በልግሥና የሚሰጥ ቸር አምላክ ነው” ይላል ያዕቆብ 1፥5።

5) የአዋቂዎችን ምክር መፈለግ

አንዳንድ ከፍተኛ ጥንቃቄ የሚያስፈልጋቸው ውሳኔዎች ከመውሰዳችን በፊት በቅንነታቸውና በአስተያየታቸው የተመሠከረላቸውን እንዲሁም ሰፊ የሕይወት ልምምድ አላቸው ብለን የምናስባቸውን ሰዎች ምክር መጠየቅ በጣም ይጠቅማል። “ምክርን ብተሰማና ለመማርም ፈቃደኛ ብትሆን የኋላ ኋላ ጥበብ መገብደትህ አይቀርም” (ምሳሌ 19፥20)። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በሰዎች መልካም ምክር ለመጠቀም ባለመፈለጉ የተነሳ ከጉዳት ላይ የወደቀ ንጉሥ እንዳለ ታሪኩን እናንባለን። የእስራኤል ሕዝብ አንድ ጊዜ ወደ ስለሞን ልጅ ወደ ሮብዓም ቀርበው “አባትህ ስለሞን በእኛ ላይ ከባድ የአገዛዝ ቀንበር ጭፍ አስጨንቆን ነበር፤ አሁን ይህን ከባድ ሸክም ብታቃልልልና ኑሮአችንን ብታሻሽልልን እንዳልሃለን አሉት” (2 ዜና 10፥4)። ሮብዓም ወዲያው ውሳኔ መስጠት ስላልፈለገ “በጉዳዩ እንዳሰብበት ጊዜ ስጡኝ፤

ከሦስት ቀን በኋላም ተመልሳችሁ ኑ አላችው።” ርብዓም ቸኩሎ ከውሳኔ አለመድረሱ ጥሩ አድርጓል። ርብዓም የአባቱን የሰለሞንን አማካሪዎች ሰብስቦ አስተያየታቸውን ጠየቀ። እነርሱም ይጠቅማል ብለው ያሰቡትን መልካም ምክር ነገሩት። “ለዚህ ሕዝብ ደግነት ብታሳያቸው፣ ለጥያቄአቸው ተስማሚ የሆነ መልስ በመስጠት ደስ ብታሰኛችሁ፣ እነርሱ ዘወትር በታማኝነት ያገለግሉሃል” ሲሉ መለሱለት (2ኛ ዜና 10፣7)። ርብዓም ግን የሽማግሌዎቹን ምክር ስላላረካው አብሮ አደጎቹን በዚህ ጉዳይ ላይ ምክር እንዲሰጡት ጠየቃቸው። የሰጡትም ምክር እውነትነት ያለውና የሚጠቅመው ሳይሆን እርሱንና የእስራኤልን ሕዝብ የሚጎዳ ነበር። ሕዝቡ ርብዓም በሰጣቸው ቀጥሮ መሠረት ውሳኔውን ለማስማት ተሰብስበው መጡ። ርብዓምም “ሽማግሌዎቹ የሰጡትን ምክር ውድቅ አድርጎ ሕዝቡን በማመናጨቅ መናገር ጀመረ፤ ወጣቶቹም በሰጡት ምክር መሠረት አባቱ በእናንተ ላይ ከባድ የአገዛዝ ቀንበር ጭኖባችሁ ነበር፤ እኔ ደግሞ ይኸው የአገዛዝ ቀንበር ይበልጥ እንዲከብዳችሁ አደርጋለሁ፤ አባቱ በአለንጋ ይገርፋችሁ ነበር፤ እኔ ግን እንደጊዜም በሚናደፍ ጅራፍ በመግረፍ አሠቃያችኋለሁ ሲል መለሰላቸው (2ኛ ዜና 10፣13-14)።

የርብዓም አነጋገር ስላላስደሰታቸው የእስራኤል ሕዝብ በርብዓም ላይ አመጹበት። ደጉን ምክር ውድቅ አድርጎ ክፉውን በመቀበሉ ርብዓም ከፍተኛ ጉዳት ደረሰበት። “መልካም ምክርን ብትቀበል ሁሉ ነገር ይሳካልሃል፤ ስለዚህ ዕቅድ ሳታወጣ ወደ ጦርነት አትሂድ” (ምሳሌ 20፣18)። ምክርን ከትክክለኛ ሰው አለመፈለግ የሚያስከትለውን ጉዳት በንጉሥ ርብዓም ላይ አይተናል። ከፍያለው ለረጅም ጊዜ ከጸለየና በነገሩ ካሰበበት በኋላ አስቴርን ለጋብቻ ጠየቃችሁ። አስቴር ከፍያለውን ለረጅም ጊዜ ብታወቀውም ለጋብቻ አሰባው ስለማትውቅ “እንድጸልይበት ጊዜ ስጠኝ” አለችው። ከፍያለውም ቀድሞውንም ወዲያው መልስ ትሰጠኛለች ብሎ ስላልጠበቀ ተስማማ። ከፍያለው ለጋብቻ መጠየቁ፣ አስቴርም “ጊዜ ስጠኝ” ብላ መጠየቁ ምንም ስህተት የለበትም። ትዳር ምን ያህል ሊታሰብበት የሚገባ ጉዳይ መሆኑን ስለምታወቅ አስቴር በነገሩ ማሰብና መጸለይ ጀመረች። በነገሩ ስታስብበትና ስትጸልይበት ምንም የሚቆረቆራትና ቅር የሚላት ነገር አልነበረም። ውሳኔዋ “እሺ” ወደሚለው ያዘነበለ ቢሆንም ለረጅም ጊዜ በጌታ ቤት የቆየች አስቻለችን ምክር መጠየቅ ፈለገች።

አስቻለች ከፍያለው ለረጅም ዘመን በጌታ ቤት የቆየ መሆኑና ጥሩ ክርስትያንነቱን በደንብ ታውቃለች። ይሁን እንጂ ዜናውን ስትሰማ ፊቷ ተለዋወጠ። “ማን ከፍያለው? እርሱን ለማግባት ወስኛለሁ እንዳትይኝ! ምንው እባክሽን አንቺን የመሰለ ወጣት እንዴት እርሱን ያገባል? ቁመቱን አታይም? ኩሩሩ ነው። ጸጉሩን አታይም? በሁለት ዓመት ውስጥ ምልጥልጡ ነው የሚወጣው፤ እኔ ለአቺ የምመኝልሽ እንደ እርሱ ያለውን አይደለም...” በማለት አጥላልታ ትነግራታለች። አስቴር ማስተዋል የጎደላት ከሆነች የአስቻለችን አስተያየት ወስዶ “ይቅርታ አድርግልኝ! እኔ ለአንተ ምንም ዓይነት ስሜት የለኝም” ስትል መልስ ትሰጣለች። ዘለቅ ብላ ማሰብ የምትችል ከሆነ ግን የአስቻለችን መንፈስ መመርመር ትጀምራለች።

- ምናልባት አስቻለች ሳታገባ ብዙ ስለቆየች ሴቶች ባገቡና በታጩ ቁጥር ቅር የሚላት ትሆናለች።
- ከፍያለውን ምናልባት ለራሷ ታስበውና ትመኘው ይሆናል።
- አስቴር የቅርብ ጓደኛዋ ስለሆነ “ካገባች እንደ በፊቱ አንቀራረብም” ብላ ታስብ ይሆናል።
- በተለያዩ ምክንያት ከፍያለውን ምናልባት አትወደው ይሆናል።

በእነዚህና እነዚህን በመሳሰሉ ምክንያቶች አስቻለች ለአስቴር የሚጠቅማትን ምክር ላትሰጣት ትችላለች። ይህ ከላይ በምሳሌ ያቀረብነው ሃሳብ ምክር ስንፈልግ ማደርግ የሚገባንን ጥንቃቄ ለመግለጽ ያህል ነው። “አማካሪ የሌለው መንግሥት ይወድቃል፤ ብዙ አማካሪዎች ሲኖር ግን ዋስትና ይገኛል” (ምሳሌ 11፣14)።

አዕምሮአችንን ለውሳኔ እንዴት እናዘጋጃው?

ብዙዎቻችን “ከአሁን በኋላ ቆርጫለሁ! ይሄንና ያንን አደርጋለሁ! ፈጽሞ ወደኋላ አልመለስም!” በማለት ስንደረደር አየር ተሞልቶ ሳይታሠር ወደ ሰማይ እንደትወረወረ ፊኛ እንመስላለን። የገባው አየር ከውስጡ ሲወጣ ወይንም ሲተነፍስ ትልቅ የነበረው ፊኛ አንሶና ተኮማትሮ በአጭር ጊዜ ውስጥ ከመሬት ይወድቃል። ልክ እንደዚሁ አንዳንዶቻችን አንድ ነገር ለማድረግ ተነቃቅተን እንሳና ውሳኔአችን መስመር ሳይዘ ልፍስፍስ ብለን ወደቀድሞው አቋማችን እንመለሳለን። ይህን ዓይነቱን ባሕሪ በሕይወታችን ብዙ ጊዜ ተደጋግሞ ስላየነው ወደ መጨረሻው ተስፋ ቆርጠን እጅቻችንን አጣምረን እንቅመጥና በእግዚአብሔር ላይ ማግረር እንጀምራለን።

አንድ ጊዜ በመንግሥት መሥሪያ ቤት ብዙ ዓመት በመሥራት ብቻ ዋሽንግተን ዲ.ሲ. በሚገኘው በአንድ ትልቅ የመንግሥት ድርጅት ውስጥ የበላይ ሆኖ የተሾመ ሰው ነበር። በነበረው ከፍተኛ ደረጃና ሥልጣን ምክንያት ብዙ ውሳኔዎችን መወሰን ነበረበት። አንድ ቀን የአንድ ክፍል ሹም የሆነ ሠራተኛው ለዚህ አዲስ ለተሾመው ሰው ውሳኔ እንዲያደርግ አንድ ሀሳብ ይዘለት ቀረበ። ሀሳቡም “እዚህ መሥሪያ ቤት ጊዜ ያለፈባቸው ምንም የማይጠቅሙና ቦታ

ያጣበቡ ብዙ ሰንዶች ስላሉ እነዚህን ሰንዶች እንዳስወግድ ይፍቀዱልኝ” የሚል ነበር። ሰውየውም፣ “በጣም ጥሩ ሀሳብ ነው፤ ግን ከመጣልህ በፊት ሁሉንም ኮፒ አድርገህ አስቀምጥ” አለው። የማያስፈልግ ከሆነ ኮፒ ማደረጉ ምን ይጠቅማል? ብለን መጠየቃችን አይቀርም። ይህ ሰው “ውሳኔ ካደርግሁ በኋላ ውሳኔዬን በሥራ ላይ ለማዋል መቁረጥ ያቅተኛል” ብለው የሚሉትን አንዳንድ ሰዎች ስለሚመስሉ፣ ከምንፈርድበት ይልቅ ልናዝነለት የሚገባ ሰው ነው። ብዙዎቻችንም እርሱን እንመስላለን። ቻርለስ ጊቦኒ የተባለው ጸሐፊ ውሳኔ ለማድረግ መውሰድ የሚገባንን አራት እርምጃዎች ጠቅሷል። እነርሱም፦

1) በጥሞና ነገሩን ማስላሰል (Deliberation)

መጀመሪያ ረጋ ብለን በአዕምሮአችን ነገሩን ሳንቸኩል በጥንቃቄ እናጥናው። ማንኛውም ዓይነት ውሳኔ አስፈላጊው ጥንቃቄና ጥናት ካልተደረገለት ወሳኙን ጉዳት ላይ እንደሚጥል ግልጽ ነው። አንድ ጊዜ አንድ ቀያሽ (መሃንዲስ) ሥራውን ከመጀመሩ በፊት መሬቱን እዚህም እዚያም ነካ ነካ እያደርገ በማየት ብዙ ሰዓት አሳለፈ። ይህን ሲያደርግ የተመለከተው ሌላ ሰው በሰውየው ጊዜ ማጥፋት ተገርሞ “ምን ትጠብቃለህ? መሣሪያህን አውጥተህ ለምን ሥራ አትጀምርም?” ሲል ጠየቀው። ያ ቀያሽ “አንድ የምጀምርበት የተወሰነ ቦታ ስለሚያስፈልገኝ ነው” ሲል መለሰለት። ውሳኔ ከማድረጋችን በፊት የመጀመሪያው እርምጃ አዕምሮአችንን የምናሳርፍበት ቦታ ለማግኘት በቅድሚያ ከራሳችን ጋር መወያየት ወይም በአዕምሮአችን ማስላሰል አለብን።

2) ቁርጠኝነት (Decisiveness)

አንዴ ከወሰንን የወሰንነው ውሳኔ ስህተት ሆኖ ካላገኘነው በስተቀር በውሳኔአችን ጸንትን እንቁም። ውሳኔአችንን በሥራ ላይ ለማዋል ቁርጠኝነት ያስፈልገናል፤ ከወላወልን ግን ዓላማችንን መምታት አንችልም።

3) ወሳኝ መሆን (Determination)

ቆርጠን የተነሳንበትን በሥራ ለመተርጎም መወሰን አለብን። ይህም ማለት ከውሳኔያችን ወደኋላ መመለስ አያስፈልገንም ማለት ነው። ደክተር ቻርለስ ጄፊርሰን የተባሉ ምሁር፣ እንዴት መራመድ እንዳለበት እናቷን ስለጠየቀች ትንሽ ድብ በመጥቀስ ጠቃሚ ምክር ሰጡ። ድቧ እናቷን “ለመራመድ ቀኝ እግራን ላስቀድም ወንሰ ግራዬን? ወይንስ ሁለቱን የመጀመሪያ እግሮቼን አስቀድማ ሁለቱን የኋላ እግሮቼን ላስከትል? ወይንስ የግራ እግሮቼን አስቀድማ የቀኞቼን ላስከትል? ወይንስ አራቱንም በአንድ ጊዜ ለማራመድ ልምክር?” ስትል ጠየቀች። እናትየውም ስትመልስላት “መመራመርሽን ወዲያ ተዩና ዝም ብለሽ ተራመጂ!” አለች። አንዳንድ ሰዎች ወሳኝ የሆነ ባህሪ ስለሌላቸው ጊዜአቸውን ስለነገሩ በማሰብ ብቻ ያጠፋሉ። ማስላሰሉ አስፈላጊ እንደሆነ ሁሉ ቆራጥ ወሳኝ መሆንም ያስፈልጋል።

4) በውሳኔ መጽናት (Dedication)

ካሉን አማራጭ መከከል መርጠን ከወሰንን በውሳኔያችን መጽናት ያስፈልገናል። አንድ የመቶ ዓመት የሆናቸው ሽማግሌ ጆርጅአቸው መስማቱን ያቆመ ቢሆንም በየዕሁዱ ቤተ ክርስቲያን መሄዱን አላቋረጡም ነበር። ይህን የተመለከተ አንድ ሰው “ጆርጆ አይሰማም ታዲያ ለምንድነው ቤተ ክርስቲያን የሚሄዱት” ሲል ጠየቃቸው። ሽማግሌው ሲመልሱለት “ከየትኛው ወገን እንደሆንኩ የዚህ ዓለም ሰዎች እንዲያውቁት ብዬ ነው” አሉት። በውሳኔያችን መጽናታችን ያለንበትን አቅጣጫ በግልጽ ያሳያል እንጂ ማንንም አያደናግርም። አንድ የኮሌጅ ተማሪ “ላጥና ወንስ አላጥና?” በሚል ምርጫ መከከል ሀሳቡን ለመወሰን ተቸገረ። ለውሳኔው ቀላል ሆኖ ያገኘው ሳንቲም ከከሱ አውጥቶ ውሳኔውን ሳንቲም በሚመራው መሠረት ማድረግ ነበር። “ሳንቲሙን ወደላይ ወርውራ የሰው ፊት ባለበት ጎን ካረፈ ጥናቱን ትቼ እተኛለሁ። በሌላ ጎን ካረፈ ደግሞ ሲነማ እገባለሁ፤ በጠርዙ ከቆመ ግን አጠናለሁ!” አለ። ሳንቲሙ በጠርዙ የመቆም ዕድሉ በጣም የተወሰነ በመሆኑ፣ የተማሪው ምርጫ በየትኛው አቅጣጫ እንዳይላ ማወቅ አያስችግረንም። በሕይወታችን የምንወስናቸው ከፍተኛ ውሳኔዎች ይህን በመሰለ ቀላል መንገድ የሚወስኑ ሳይሆን፣ ከላይ እንደገለጽነው በነገሩ በጣም አስበንበት ቆርጥነት ባልጎደለው መንፈስ የማያወላውል ውሳኔ ማድረግ ተገቢ ነው።

.....
በሚቀጥለው ክፍል እስክንገናኝ፣ የጌታ ጸጋና ሰላም ከሁላችን ጋር ይሁን።